İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

İstanbul Hukuk Mecmuası, 80 (1), 249-272

DOI: 10.26650/mecmua.2022.80.1.0008
https://dergipark.org.tr/pub/ihm
http://mecmua.istanbul.edu.tr/tr/_

İstanbul Hukuk Mecmuası

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Başvuru: 03.11.2021
Revizyon Talebi: 21.06.2021
Son Revizyon Tarihi: 07.02.2021
Kabul: 27.01.2022

Takibe İtiraz Edilmesi Hâlinde Haciz Talep Etme Süresi

Uğur Bulut*

Öz

Para alacaklarına ilişkin bir icra takibi ile borçlunun malvarlığı değerleri haczedilip satılarak elde edilen paradan alacaklının alacağının karşılanması amaçlanır. Alacaklının haciz talep etme hakkı, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren 1 yıl olarak düzenlenmiş olmasına rağmen, takip kesinleşmedikçe alacaklı kesin haciz talep edememektedir. Ayrıca, itiraz ve dava hâlinde bu konudaki hükmün kesinleşmesine kadar haciz talep etme süresinin işlemeyeceği düzenlenmiştir. Ancak, Kanun'da ifade edildiği şekliyle itiraz veya dava ifadelerinden tam olarak hangi anın anlaşılması gerektiği; diğer bir deyişle, hangi anda haciz talep etme süresinin duracağı konusu tartışmalıdır. Bu noktada, borçlunun itiraz anının esas alınması gerektiği yönündeki görüşler yanında alacaklının itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası yoluna başvurduğu anın esas alınması gerektiği yönünde görüşler de ileri sürülmüştür. Başka bir görüş ise, özellikle itirazın iptali davası açma süresinin başlangıcından hareketle, haciz talep etme süresinin, itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren işlemeye başlaması gerektiğini ifade etmektedir. Ancak bu görüş, haciz talep etme süresinin ödeme emrinin alacaklıya tebliğinden itibaren işleyeceğine dair açık kanun hükmüyle çeliştiğinden, mevcut kanunî düzenlemeler karşında itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası yoluna başvurulduğu anda haciz talep etme süresinin duracağı yönündeki görüşlerin daha uygun olduğu söylenebilir. Diğer yandan, muhtemel sorunları en aza indirgemek ve sonradan yapılan kanunî değişikliklerle uyum sağlamak adına haciz talep etme süresinin başlangıcına ve durmasına ilişkin kanun hükmünde de değişiklik yapılması gerektiğini kabul etmek gerekmektedir. Bu noktada, haciz talep etme süresinin alacaklının haciz talep etme hakkına sahip olduğu an olarak takibin kesinleşmesinden itibaren başlamasının en uygun çözüm olacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler

Haciz, Süre, Haciz Talep Süresi, İtiraz, Durma

Period to Request Seizure in Case of Objection to Execution Process

Abstract

The aim of execution proceedings in money claims is to pay the amount of money owed to a creditor by encashing the seized assets. The time limit of the creditor's right to request seizure starts even before s/he gains the right. Moreover, when there is an objection or action, the time limit stands still until a final judgment has been handed down, i.e., res judicata. However, the exact moment for pausing the time limit based on the objection and action is unclear. Some opinions support that the right moment is the time of the debtor's objection. Others support that the request for seizure standstill should be when the creditor applies or sues for the annulment of the objection. Another view that originated from the lapse of time to sue for annulment of objection suggests that the moment when the notification of objection is delivered to the creditor should be accepted as the starting point of the one-year time limit. Because the last opinion is in contradiction with the clear letter of the law, other opinions seem more appropriate. However, it is necessary to amend the law regarding the right to request a seizure to minimize possible problems and conform to previous related legal amendments. Hence, we argue that the appropriate amendment is to begin calculating the period for the right to request a seizure only after the creditor gains the right to request a seizure.

Keywords

Seizure, Period, Period to Request Seizure, Objection, Suspension

* **Sorumlu Yazar:** Uğur Bulut (Dr. Öğr. Üyesi), İzmir Bakırçay Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı, İzmir. E-posta: ugur.bulut@bakircay.edu.tr ORCID: 0000-0002-4347-1799

Atıf: Bulut U, "Takibe İtiraz Edilmesi Hâlinde Haciz Talep Etme Süresi" (2022) 80(1) İstanbul Hukuk Mecmuası 249. https://doi.org/10.26650/mecmua.2022.80.1.0008

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

Extended Summary

The aim of the execution proceedings regarding claims for money is to pay the amount of money owed to the creditor by encashing the seized assets. Although the creditor has no right to request a seizure unless the proceeding is legally executable, the creditor's right has to be exercised within a period of one year starting from the date of notification of a default summon. Furthermore, in case of an objection or action, the time limit stands still until the final judgment about the matter has been handed down, i.e., *res judicata*. However, there is a lack of clarity as to the exact moment for pausing the time limit based on the *objection* and *action*; in other words, when will the period for requesting a seizure be suspended?

There are opinions and court decisions that support that the moment of the debtor's objection and request for a seizure standstill should be the moment the creditor applies or sues for the annulment of the objection. Another view, which is originated from the time period to sue for annulment of the objection, suggests that the moment of the notification of the objection delivered to the creditor should be accepted as the starting moment of the one-year period. Some court decisions seem to support this point of view.

However, there is some ambiguity as to the precise meaning of the legal terms *objection and action.* If they are interpreted as the debtor's objection, the *action* remains meaningless; if they are interpreted as the creditor's choice to eliminate the debtor's objection, then the *objection* seems unnecessary. The second view suggests that the term *objection* should be understood as the objection of the creditor against the objection of the debtor. In other words, the period to request a seizure, starting from the date of notification to the debtor, will be suspended when the creditor makes his/her objection against the objection of the debtor in enforcement courts. This option which is available to the creditor is regulated under Article 68 and 68/a of the Enforcement and Bankruptcy Code. According to this view, the other choice that the creditor has is to sue for the annulment of the objection in a general court, which is regulated under Article 67 and referred to as an *action* in Article 78 regulating the period to request seizure. This interpretation is meaningful and suitable to the letter of law.

Meanwhile, accepting the period to request a suspension of the seizure as the moment the creditor applies or sues for the annulment of objection causes another problem. The time limitation to apply or sue for the annulment of objection starts from the date of notification of the debtor's objection to the creditor; consequently, it becomes possible that the debtor's objection can be annulled, but the seizure cannot be requested after the annulment. This conclusion does not seem right.

A third opinion is that the moment the notification of objection is delivered to the creditor should be accepted as the starting point of the one-year period for both requesting the seizure and the annulment of the debtor's objection. However, because this last opinion is in contradiction with the clear letter of the law, which expresses that the time limit of the right to request a seizure starts with the notification of a default summons, it can be said that the opinions supporting the moment the creditor applies or sues for the annulment of objection should be accepted as the moment the time limit to request a seizure standstill. This notwithstanding, it is necessary to amend the law regarding the right to request a seizure to minimize possible problems and conform to previous related legal amendments. Hence, we argue that the appropriate amendment is to begin calculating the period for the right to request a seizure only after the creditor gains the right to request a seizure, which is the moment the execution proceeding is legally executable.

Takibe İtiraz Edilmesi Hâlinde Haciz Talep Etme Süresi

Giriş

İcra ve İflâs Kanunu'nun 19 ve 20. maddelerinde sürelere ilişkin genel düzenlemelere yer verilmiş ve kanunî sürelerin taraflarca değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Kanunun çeşitli maddelerinde icra takibinin farklı aşamalarına ilişkin birçok süre öngörülmüştür. Bu kapsamda Kanun'un 78. maddesinde de haciz talep etme süresi, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl olarak belirtilmiş ve hangi hâllerde sürenin işlemeyeceği açıklanmıştır.

Haciz talep etme süresinin başlangıcı ile durması konusunda çeşitli sorunlarla karşılaşılması üzerine konuya ilişkin farklı yaklaşımlar ortaya çıkmış ve özellikle haciz talep etme süresinin borçlunun itirazı ve bu itirazın hükümden düşürülmesi yollarıyla ilişkisi çerçevesinde farklı görüşler ileri sürülmüştür.

Çalışmamızda, öncelikle haciz talep etme süresi ve bu sürenin hangi hacizler için nasıl dikkate alınacağı konusunda genel açıklamalarda bulunulmuştur. Bu kapsamda, çalışmanın kapsamını aşmamak adına icra hukukuna ilişkin sürelerin genel özellikleri ile hesaplanması konusunda açıklama yapmaktan kaçınılacak olup bu hususlarda sadece ilgili çalışmalara genel atıflarla yetinilmiştir. Daha sonra ise, takibe itiraz edilmesi hâlinde haciz talep etme süresinin hesaplanması konusunda karşılaşılan sorunlar özelinde ortaya çıkan görüşlere yer verilecek ve nihaî olarak şahsî görüşümüz ile konuya ilişkin çözüm önerimiz açıklanmıştır.

I. Genel Açıklamalar

Şeklî bir hukuk dalı olarak icra hukukunda belirli bir işlemin yapılması için öngörülen sürenin ne kadar olduğu, ne zaman başladığı ve ne zaman sona erdiği ile sürenin sona ermesinin ortaya çıkardığı sonuçlar büyük bir önemi haizdir. Bu amaçla, İcra ve İflâs Kanunu'nun 19. maddesinde sürelerin başlangıcı, sona ermesi ile hesaplanması genel olarak düzenlenmiş; 20. maddesinde ise, kural olarak, kanunen düzenlenen sürelerin değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Genel olarak sürelerin nasıl hesaplanacağı konusunda pek bir tereddüt yaşanmadığından çalışmamızda bu hususun detaylarına girmekten kaçınılmıştır.

Sürelerin hesaplanması haricinde, icra hukukundaki her bir işlem bakımından sürenin ne kadar olduğu ve süresinde işlemin yapılmasının sonuçları, ilgili işleme ilişkin özel hükümlerde ayrıca düzenlenmiştir. Örneğin, şikâyet süresi 16. maddede, icranın geri bırakılması süresi 33. maddede, haciz talep etme süresi 78. maddede, satış talep etme süresi 106. maddede düzenlenmiştir. Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Genel olarak icra organları için öngörülen süreler hak düşürücü nitelikte olmadığından süresinde sonra icra organı tarafından yapılan işlemin geçerli olduğu;

taraflar için öngörülen sürelerin ise, hak düşürücü nitelikte olduğu ve bu nedenle ilgili işlemin taraflarca süresinde yapılmaması hâlinde artık bir daha yapılamayacağı kabul edilmektedir[1].

II. Haciz Talep Etme Süresinin Başlangıcı

İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinin ikinci fıkrasına göre haciz[2] talep etme süresi, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren başlamaktadır[3]. 1 yıl olan haciz talep etme süresinin, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren başlayacağına dair açık kanun hükmü karşısında, sürenin başlangıcı konusunda herhangi bir tereddüt yaşanmamalıdır. Ancak, kanunî düzenlemede yer verilen haciz talep etme süresinin işlemeye başladığı an esasen ilginç görünmektedir. Zira, borçlunun ödeme emrine itiraz süresi geçerek takip kesinleşmeden alacaklının haciz talep etme hakkı mevcut değildir[4]. Buna rağmen, ödeme emrine itiraz ile haciz talep etme süresinin işlemeye başlaması sonucu ortaya çıkmaktadır[5]. Örneğin, takip borçlusu, itiraz süresi olan ödeme emrinin tebliğinden itibaren 7 günlük süreden (m. 62) feragat ederek borcu kabul etmediği sürece, takip en yakın tarih olarak ödeme emrinin tebliğinden sonraki 8. gün kesinleşecektir. Bu durumda, takip alacaklısının 1 yıl olan haciz talep etme süresinin ilk 7 günü, zaten böyle bir hakkı olmadığı hâlde geçmiş olmaktadır.

Haciz talep etme süresinin başlangıcıyla ilgili bu durum, kanaatimizce eleştirilebilir ve genel hukuk mantığına aykırı olmakla beraber, mevcut açık kanunî düzenleme karşısında haciz talep etme süresinin ödeme emrinin tebliğinden itibaren başlayacağı konusunda herhangi bir tereddüt yaşanmamalıdır[6]. Diğer yandan, takibin kesinleştirilmesine yönelik diğer kanunî düzenlemeler karşısında, haciz talep etme süresinin başlangıcına dair bu an hakkında çeşitli sorunlar ortaya çıkabilmektedir.

---

1 Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku, C. I* (3. Baskı, Evrim 1988) 130; Baki Kuru, 'İcra ve İflâs Hukukunda Müddetler' *Prof. Dr. Baki Kuru Makaleler* (Arıkan 2006) 483-484; Ejder Yılmaz, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi* (Yetkin Yayınları 2016) 111; Hakan Pekcanıtez, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özekes, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı* (7. Baskı, Oniki Levha 2020) 77; M. Kâmil Yıldırım ve Nevhis Deren-Yıldırım, *İcra ve İflas Hukuku* (6. Baskı, Beta 2015) 49-50; Timuçin Muşul, *İcra ve İflâs Hukuku, Cilt I* (6. Baskı, Adalet 2013) 145-146; Ömer Ulukapı, *İcra ve İflâs Hukuku* (6. Baskı, Mimoza 2014) 27; Talih Uyar, 'İcra Hukukunda Süreler' (2004/55) *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 256-257.

2 *Haciz* ile çalışmamızda kastedilen takibin kesinleşmesi üzerine talep edilebilecek kesin hacizdir. Diğer haciz türleriyle ilgili açıklamalara özel olarak ilgili yerlerde değinilmiştir.

3 İcra hukukunda süreler ve hesaplanması konusunda bkz. Kuru, *Cilt I* (n 1) 129-135; Kuru, *Müddetler* (n 1) 484-490; Senai Olgaç, *İcra – İflâs, C. I* (Olgaç 1978) 125-128; Yılmaz (n 1) 111-113; Pekcanıtez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 1) 77; Uyar, *Süreler* (n 1) 239 vd; Muşul, *Cilt I* (n 1) 146-150; Nedim Meriç, 'İcra ve İflas Kanunu'nda Düzenlenen Süreler ve İrade Özerkliği İlkesi Kapsamında İcra İflas Kanunu Madde 20' (2014/Özel Sayı) *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2708 vd.

4 Borçluya ödeme emri tebliğ edilerek itiraz süresi geçmeden veya borçlu tarafından itiraz süresi başladıktan sonra süreden feragat edilmeden alacaklının haciz talep etmesi mümkün değildir (Kuru, *Cilt I* (n 1) 617; Saim Üstündağ, *İcra Hukukunun Esasları* (8. Baskı, Fakülteler Matbaası 2004) 141; Olgaç, *Cilt I* (n 3) 678; Talih Uyar, 'Haciz İsteme Hak ve Süresi' (1990/4) *Ankara Barosu Dergisi* 549; Talih Uyar, 'Haciz İsteme Hakkı (İİK. mad. 78)' (2014/137) *Legal Hukuk Dergisi* 109; Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar, *İcra Hukukunda Haciz* (3. Baskı, Bilge 2016) 172).

5 Yukarıdaki dipnotta belirttiğimiz şekilde itiraz süresi geçmeden haciz talep edilmesi mümkün olmadığı için, 1 yıllık haciz talep etme süresinin takibin kesinleşmesinden itibaren işlemeye başlaması gerektiği de ifade edilmiştir. Abdurrahim Karslı, *İcra ve İflas Hukuku* (3. Baskı, Alternatif 2014) 280.

6 Sürenin takibin kesinleşmesinden itibaren başlaması gerektiği gerekçesiyle karşı görüşte Karslı (n 5) 280. Bu konuda ayrıca bkz. aşa. VII.

Bu noktada belirtmek isteriz ki, İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinde düzenlenen haciz talep etme süresi, sadece alacaklı tarafından talep edilen hacizlere[7] yönelik bir süredir. İcra dairesi tarafından re'sen yapılması gereken tamamlama hacizleri (m. 139) ile aciz belgesinin varlığı hâlinde yeni bir ödeme emri gönderilmesine gerek olmaksızın aciz belgesinin alındığı tarihten itibaren 1 yıl içinde (m. 143/3) talep edilecek hacizler için böyle bir süre söz konusu değildir[8]. İhtiyatî haciz (m. 257 vd) ise, takibin kesinleşmesinden bağımsız olarak talep edilebilecek ve karar verilmesinden itibaren belirli bir süre içinde uygulanması talep edilecek haciz olduğundan (m. 261), bu haciz türlerinde haciz talep etme süresi ve takibin kesinleşmesiyle bağlantılı olarak çalışmamızda değerlendirdiğimiz sorunlarla karşılaşılmamaktadır. Diğer taraftan, özellikle ihtiyatî haczi tamamlayan merasim kapsamında (m. 264), takibe itirazın alacaklıya tebliğ edilmesinde yaşanan gecikmelerden kaynaklı benzer sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu konu çalışmamız kapsamında olmamakla beraber, aşağıda itirazın tebliğ ve itirazın hükümden düşürülmesi konusunda kesin hacizler çerçevesinde yaptığımız açıklamalarımız, ihtiyatî hacizlerde tamamlayıcı merasime ilişkin süreler bakımından yaşanan sorunlarda da geçerlidir[9].

III. Sorunun Genel Çerçevesi

İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine göre, haciz talep etme süresi ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıldır. Aynı fıkranın ikinci cümlesinde *"itiraz veya dava hâlinde bunların vukuundan hükmün kesinleşmesine kadar veya alacaklıyla borçlunun icra dairesinde taksit sözleşmeleri yapmaları hâlinde taksit sözleşmesinin ihlâline kadar geçen zaman hesaba katılmaz."* şeklinde düzenleme yapılmıştır. Bu hüküm, 3222 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle yapılan değişiklikle kabul edilmiştir. Bu düzenlemeden yola çıkılarak taksitle ödeme sözleşmesinin Kanun'un 111. maddesinde düzenlenen koşullar yanında, hacizden

[7] Takibin kesinleşmesi neticesinde talep edilen kesin hacizler haricinde, İcra ve İflâs Kanunu'nun 69. maddesi uyarınca talep edilebilecek geçici hacizler de bu hükümlere tâbidir. Bu konuda bkz. Senai Olgaç, *İcra – İflâs, C. II* (Olgaç 1978) 1015; Kuru, *Cilt 1* (n 1) 413; Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı* (2. Baskı, Yetkin 2013) 326.

[8] André E. Lebrecht, 'Art 88 SchKG' in Staehelin A, Bauer T, Staehelin D (eds) *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I* (2. Auflage, Helbing Lichtenhahn 2010) Art 88 N 24; Dominik Vock ve Martina Aepli-Wirz, 'Art 69-88 SchKG' in Kren Kostkiewicz J, Vock D (eds) *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG* (4. Auflage, Schulthess 2017) Art 88 N 10. İsviçre hukukunda, geçici aciz belgesinin varlığı durumunda yeni iktisap edilen malların haczi için de ilgili süreye uyulması gerektiği ifade edilmektedir (Lebrecht (n 8) Art 88 N 24; Vock ve Aepli-Wirz (n 8) Art 88 N 10).

[9] İcra ve İflâs Kanunu'nun ihtiyatî hacizlerde tamamlayıcı merasime ilişkin 264. maddesi uyarınca, tamamlayıcı merasiminin takip yoluyla yapılması hâlinde takibe itirazın alacaklıya tebliğ edilmesi ve alacaklının da tebliğden itibaren 7 gün içerisinde itirazın bertaraf edilmesi yollarına başvurması gerekmektedir. Bu tebliğin yapılmaması hâlinde, çalışma konumuz olan haciz talep etme süresi işlemesine rağmen, itirazın bertaraf edilmesi yollarına başvuru süresinin başlamaması şeklindeki ilginç sorunun benzeri ihtiyatî hacizler için de yaşanmaktadır. Zira, ihtiyatî hacze esas alacağa ilişkin takibe itiraz edilmiş olmasına rağmen bu itiraz alacaklıya tebliğ edilmezse, alacaklının da ihtiyatî haczi ayakta tutmak için itirazı hükümden düşürmesi gereken 7 günlük sürenin başlamaması sorunu yaşanabilir. Böylece borçlu, kendi lehine olarak ihtiyatî haczi hükümden düşürmek veya en azından alacaklının buna ilişkin süresinin başlamasını sağlamak adına itirazın tebliğ için masrafları kendisi yatırmak zorunda kalabilir. Nitekim, ihtiyatî haczi tamamlayıcı merasim olarak takibe itirazın alacaklıya tebliğ edilmemesi hâlinde, İcra ve İflâs Kanunu'nun 264. maddesinde düzenlenen sürelerin başlamayacağı hakkında bkz. Yargıtay 12 HD, 5264/8241, 07.10.2020 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 25.06.2021). Bu konuda ayrıca bkz. IV A.

önce de yapılabileceği kabul edilmekte ve taksitle ödeme sözleşmesi devam ettiği sürece haciz talep etme süresinin işlemeyeceği ifade edilmektedir[10].

Ayrıca, hemen belirtmek isteriz ki, borçlu tarafından takip konusunun sadece bir kısmına itiraz edilmişse, itiraz edilmeyen kısım için haciz talep etme süresi işlemeye devam edecek olup alacağın bu kısmı için aşağıda değindiğimiz görüşler değil, ödeme emrinin tebliğinden itibaren işleyen 1 yıllık süre esas alınmalıdır[11].

Kanunî düzenlemede yer alan *itiraz veya dava* kelimelerinden ne anlaşılması gerektiği ve tam olarak hangi andan itibaren haciz talep etme süresinin işlemesinin duracağı konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Hatta bu konudaki görüşlerle bağlantılı olarak, haciz talep etme süresinin başlama anı konusunda dahi farklı yaklaşımlar söz konusu olmuştur. Bu görüşler ve kanunî düzenlemenin müphem oluşundan hareketle uygulamada da farklı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu görüşleri belirli bir sistematik içerisinde toplamak mümkündür. İlk gruptaki görüşler, haciz talep etme süresinin ödeme emrinin tebliği ile başlayıp takibe itiraz edilmesi hâlinde alacaklı tarafından itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurulduğu anda duracağı yönündedir. İkinci grupta yer alan görüş ise, ödeme emrinin tebliği ile başlayan haciz talep etme süresinin takip borçlusu tarafından takibe itiraz edildiği anda duracağını ileri sürmektedir. Diğer bir görüş ise, haciz talep etme süresinin takibe itiraz edilmediği durumlarda ödeme emrinin tebliğinden; takibe itiraz hâlinde ise, itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren işlemeye başladığı kabul edilerek sonuca gidilebileceğini ifade etmektedir. Konuya ilişkin son bir görüş ise, haciz talep etme süresinin takibin kesinleşmesinden itibaren işlemeye başlaması gerektiği yönündedir. Aşağıda, her bir grupta yer alan görüşlere, gerekçelerine ve bu görüşlere göre ortaya çıkabilecek sorunlara ayrı ayrı değinilerek nihaî olarak değerlendirme ve şahsî görüşümüze yer verilmiştir.

IV. Sürenin İtirazın Hükümden Düşürülmesi Yollarına Başvurulduğu Anda Durduğu Yönündeki Görüş

Yukarıda açıklandığı üzere[12], haciz talep etme süresi ödeme emrinin borçluya tebliğ ile başlamaktadır. İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinde bu durum açıkça

[10] İlhan E. Postacıoğlu ve Sümer Altay, *İcra Hukuku Esasları* (5. Baskı, Vedat 2010) 356; Kuru, *Cilt 1* (n 1) 621; Kuru, *El Kitabı* (n 7) 612; Üstündağ (n 4) 142; Yılmaz (n 1) 451; Pekcanıtez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 1) 206; Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 1) 130; Muşul, *Cilt 1* (n 1) 507; Timuçin Muşul, *İcra ve İflâs Hukuku, Cilt II* (6. Baskı, Adalet 2013) 1058. Nitekim bu sonuç, ilgili 3222 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik gerekçesinde de açıkça vurgulanmıştır: "Bazı takiplerde, alacaklı ile borçlu icra dairesinde taksit sözleşmesi yapmakta ve bu suretle borcun daha rahat bir şekilde ödenmesi sağlanmaktadır. Taksitle yapılan ödemelerin devamı sırasında çoğu kez kanunun haciz talebi için aradığı bir yıllık süre dolmaktadır. Taksit ödemelerinin borçlu tarafından ihlali halinde, süre geçtiği için alacaklı haciz talebinde bulunamamakta ve bakiye alacağını tahsilde zorlukla karşılaşmaktadır. Bu mahzurları bertaraf için 78. maddede yapılan değişiklikle, taksit sözleşmesinin ihlaline kadar geçen sürenin, haciz isteme süresinin hesabında nazara alınmayacağı ilkesi getirilmektedir." Yılmaz (n 1) 322, dn. 120; (www.e-uyar.com) (erişim tarihi: 25.06.2021).

[11] Carl Jaeger, Hans Ulrich Walder, Thomas M. Kull, Martin Kottmann, *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Band I* (4. Auflage, Schulthess Polygraphischer Verlag 1997) Art 88 N 13.

[12] Bkz. yuk. II.

düzenlenmiş ise de, ödeme emrinin tebliği ile başlayan sürenin ne zaman duracağı konusunda farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre, ilgili hükümdeki *itiraz* ifadesinin itirazın kaldırılmasına; *dava* ifadesinin ise itirazın iptali davasına atıf olduğu kabul edilmelidir[13]. Bu durumda, ödeme emrinin tebliğ ile başlayan haciz talep etme süresi, icra takibine borçlu tarafından itiraz edildiği anda değil, alacaklı tarafından itirazın kaldırılması talebiyle icra mahkemesine başvurulduğu veya itirazın iptali talebiyle genel mahkemede dava açıldığı tarihte duracak ve ilgili yargılamalarda verilen hükümler kesinleşinceye kadar işlemeyecektir[14]. Davanın açılma anı ile hükmün kesinleşme anı, medenî usûl hukuku kurallarına göre tespit edilmelidir[15].

Bu görüşe paralel bir başka görüşe göre de, her ne kadar Kanun'un ifade ediş tarzı uygun olmasa da hüküm verilmesi ancak bir mahkemeye başvuru neticesinde olabileceğinden, itirazın kaldırılması veya itirazın iptali talebiyle[16] başvuru yapıldığı andan hükmün kesinleşmesine kadar haciz talep etme süresinin işlemeyeceği kabul edilmelidir[17]. Aynı sonuca varan başka bir görüş, mehaz Kanun olarak İsviçre'deki uygulamadan yola çıkarak ve takip alacaklısının itirazın kaldırılması veya iptali yoluna başvurma sürecini uzatmak suretiyle borçluyu icra tehdidi altında tutmasının uygun olmayacağını belirterek, itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurulduğu anda haciz isteme süresinin işlemesinin duracağını kabul etmenin yerinde olduğunu belirtmektedir[18]. Bu görüş de Kanun'un *itiraz veya dava* ifadesinin çelişkili olduğunu kabul etmekle beraber, borçlunun itiraz anının esas alınamayacağı sonucuna varmıştır. Kanun metnine yöneltilen eleştirilere rağmen bu görüşün kanuna uygun olduğu doktrinde genel olarak kabul görmektedir[19].

---

13 Pekcanıtez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 1) 158.

14 Kuru, *Cilt 1* (n 1) 620-621; Kuru, *El Ktiabı* (n 7) 413; Yılmaz (n 1) 450; Muşul, *Cilt 1* (n 1) 506-507.

15 Vock ve Aepli-Wirz, (n 8) Art 88 N 8.

16 Bu görüşün ileri sürüldüğü tarihlerde İcra ve İflâs Kanunu'nun 67. maddesinde itirazın hükümden düşürülmesi amacıyla genel mahkemelerde dava açılması için herhangi bir hak düşürücü süre öngörülmemişti. Bu nedenle bu görüşü savunan yazar tarafından itirazın iptali talebiyle açılan davada haciz talep etme süresinin dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Buna göre, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl olan haciz talep etme süresi içerisinde itirazın iptali yoluna başvurulması gerekmektedir. Aksi hâlde, haciz talep etme süresinin dolmasıyla birlikte -her ne kadar o tarihte itirazın iptali davası için bir süre öngörülmese de- artık haciz talep edilemeyecek bir takibe ilişkin itirazın iptal edilmesi de uygun olmayacaktır. Ancak yazar, bu tarihten sonra açılan davada mahkemenin icra inkâr tazminatına da karar vermeyebileceğini belirtmekle yetinmiştir. Bu konuda bkz. Mustafa Reşit Belgesay, *İcra ve İflâs Hukuku, C. I* (Marifet 1945) 177.

17 Belgesay (n 16) 251.

18 Necmeddin M. Berkin, *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi* (Filiz 1980) 209-210; Üstündağ (n 4) 141.

19 Örneğin, Sabri Şakir Ansay, *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri* (5. Baskı, İstiklâl 1960) 67; Bilge Umar, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihî Gelişmesi ve Genel Teorisi* (Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticarî Bilimler Fakültesi Yayınları 1973) 143; Tahir Çağa, 'Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair' (1976/3) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 28, 30. Karş. Olgaç, *Cilt 1* (n 3) 679.

Gerçekten İsviçre hukukunda[20] da haciz talep etme süresi ve sürenin durması benzer bir şekilde düzenlenmiştir (İsviçreİİK Art. 88). Bu nedenle, İsviçre hukukunda da itiraz takibi durdurmasına rağmen (İsviçreİİK Art. 78), haciz talep etme süresinin itiraz anında durmayacağı; aksine, itiraza karşı başvuru yollarından birine başvurulması anı ile bu başvurunun kesin hükümle sonuçlandığı an arasında haciz talep etme süresinin işlemeyeceği kabul edilmektedir[21]. Ancak, mehaz Kanun'da itirazın hükümden düşürülmesi için herhangi bir süre öngörülmemiş olması, İsviçre uygulamasını Türk uygulamasından uzaklaştırmaktadır[22]. Nitekim, İsviçre hukukunda, esasen itirazın hükümden düşürülmesi için herhangi bir başvuru süresi düzenlenmemesine rağmen, bu yollara haciz talep etme süresi içinde başvurulması gerektiği[23], bu sürenin kaçırılmasından sonra itirazın iptal edilemeyeceği ve sadece genel bir eda davası açılabileceği belirtilmektedir[24].

Türk hukuku bakımından bu yöndeki görüşlerin doğal bir sonucu olarak ise, itirazın iptali davasının kabul edilmesinden sonra takip alacaklısının aynı dosya üzerinden haciz talep edebilmesi için Kanun'un 78. maddesinde düzenlenen haciz talep etme süresinin de geçmemiş olduğu ayrıca dikkate alınmalıdır[25]. Daha açık bir ifadeyle, itirazın takip alacaklısına geç tebliğ edilmiş olması veya hiç tebliğ edilmemesi nedeniyle itirazın iptali davasının da geç (ama süresinde) açılması sonucu

[20] İsviçre icra hukukunda, takibe devam edilebilmesi için ödeme emrinin kesinleşmesi gerekmektedir. Bu ise, takibe itiraz edilmemesi veya itirazın kesin olarak hükümden düşürülmesi ile mümkündür. İtiraz hâlinde, takip kendiliğinden durur ve alacaklının takibe devam edebilmesi için açıkça itirazın hükümden düşürüldüğüne yer verilen icraî bir karar alması gerekir. Ayrıca, takibe devam edilerek haciz talep edilebilmesi için ödeme emrinin tebliğinden itibaren en az 20 gün geçmiş olmalıdır. Diğer taraftan, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl geçtikten sonra haciz talep etme hakkı düşmektedir. İtiraz hâlinde, itirazın hükümden düşürülmesi yollarından birine başvurulduğu tarih ile kararın kesinleştiği tarih arasında geçen sürede haciz talep süresi işlememektedir (Jolanta Kren Kostkiewicz, *Schuldbetreibungs-und Konkurstecht* (2. Auflage, Schulthess 2014) 162-163). İşte İsviçre hukukunda öngörülen bu sistem, neredeyse (20 günlük süre hariç) Türk hukukunda da tamamen aynıdır. Ancak, Türk hukukundan farklı olarak İsviçre hukukunda, itirazın dava yoluyla veya kesin ya da geçici kaldırma yoluyla hükümden düşürülmesi için özel bir süre öngörülmemiş; sadece borçtan kurtulma davası için bir süre düzenlenmiştir (İsviçreİİK Art. 83/2). Yine Türk hukukundan farklı olarak İsviçre hukukunda, ödeme emrine itiraz edildiği anda veya itiraz edilmemesi hâlinde itiraz süresinin sona ermesinden sonra alacaklıya icra dairesi tarafından bilgi verilmesi gerekmektedir (İsviçreİİK Art. 76). Bu bilgilendirme, alacaklının alacağına kavuşabilmek için nasıl bir yol izlemesi gerektiğini tespit edebilmesi açısından çok önemlidir (Kren Kostkiewicz (n 20) 139-140). Zira, eğer takibe itiraz edilmişse, itirazın hükümden düşürülmesi yollarına hazırlık yaparak bu yollara başvurulması; itiraz edilmemişse de haciz talep etme süresi sona ermeden takibe devam edilmesi gerekmektedir. Diğer yandan, icra dairesinin yükümlülüğü takibe itiraz edilip edilmediğini bildirmek değil, borçlunun beyanının tüm içeriğini aktarmaktır (Balthasar Bessenich, 'Art 76 SchKG' in Staehelin A, Bauer T, Staehelin D (eds) *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I* (2. Auflage, Helbing Lichtenhahn 2010) Art 76 N 1; Ralp Malacrida ve Lukas Roesler, 'Art 76 SchKG' in Hunkeler D (ed) *Kurzkommentar SchKG* (Helbing Lichtenhahn 2009) Art 76 N 3). Bu konudaki bildirimin resmî bir tebligatla yapılmasının zorunlu olmadığı, yazılı bir mektup veya alındı belgesiyle bildirim yapılabileceği kabul edilmektedir (Bessenich (n 20) Art 76 N 1).

[21] Lebrecht (n 8) Art 88 N 22; Thomas Winkler, 'Art 88 SchKG' in Hunkeler D (ed) Kurzkommentar SchKG (Helbing Lichtenhahn 2009) Art 88 N 10; Vock ve Aepli-Wirz, (n 8) Art 88 N 8; Karl Spühler, *Schuldbetreibungs- und Konkursrecht I* (5. Auflage, Schulthess 2011) § 25 N 437; Kurt Amonn, Fridolin Walther, *Grundriss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts* (Stämpfli 2008) § 22 N 12; Franco Lorandi, *Schuldbetreibung und Konkurs (SchKG)* (3. Auflage, Dike 2017) 27.

[22] Türk hukukundaki bu karışıklığın sebebi 538 ve 3222 sayılı Kanun değişiklikleriyle İcra ve İflâs Kanunu'na yapılan müdahalelerin kendi arasında çelişkili ve uyumsuz olmasından kaynaklandığı kanaatindeyiz. Bu konudaki açıklamalarımız için ayrıca bkz. aşa. VIII A.

[23] Daniel Staehelin, 'Art 79 SchKG' in Staehelin A, Bauer T, Staehelin D (eds) *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I* (2. Auflage, Helbing Lichtenhahn 2010) Art 79 N 8; Spühler (n 21) § 21 N 363.

[24] Staehelin (n 23) Art 79 N 8; Dominik Vock, 'Art 79-84 SchKG' in Hunkeler D (ed) Kurzkommentar SchKG (Helbing Lichtenhahn 2009) Art 79 N 9; Vock ve Martina Aepli-Wirz (n 8) Art 79 N 12.

[25] Kuru, *Cilt I* (n 1) 299.

dava kabul edilerek takibin devamına karar verilse dahi, alacaklının haciz talep etme hakkının düşmüş olması muhtemeldir[26]. Bu durumda, itirazın kesin kaldırılması veya itirazın iptali yönünde hüküm alan alacaklının takibe devam ederek haciz talep edebilmesi için öncelikle 78. maddesinin son fıkrası uyarınca yenileme talep ederek borçluya tebliğini sağlaması gerekmektedir[27]. Bu görüş, bir taraftan ödeme emrine geçerlilik kazandırılarak[28] itirazın iptali ile takibin devamı yönünde hüküm alınması bir yandan da aynı takip içinde haciz talep edilememesi ve haciz için borçluya teşmil edilemeyecek şekilde ek bir yenileme harcının ödenmek zorunda kalınması nedeniyle ciddî eleştirilere maruz kalmıştır[29].

Ancak, Yargıtay'ın birçok kararının da bu görüşe paralel bir şekilde Kanun'da yer alan *itiraz* ve *dava* ifadelerinin itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası olarak anlaşılması gerektiğini yönünde olduğunu belirtmek isteriz. Örneğin,

> *"Kanunun 78/2. maddesinde belirtilen 'itiraz' kavramından icra mahkemesine İİK'nun 68-68/a maddeleri uyarınca yapılan itirazın kaldırılması talebinin, aynı maddede yazılı 'dava' kavramından ise genel mahkemelere İİK'nun 67. maddesi uyarınca açılan itirazın iptali davasının anlaşılması gerektiği kuşkusuzdur."*[30]

Bu yöndeki kararlara esas olan görüş çerçevesinde, itirazın iptali davasının açılabilme süresinden farklı olarak, davanın açıldığı tarihe kadar haciz talep etme süresi işleyeceğinden itirazın iptaline karar verilse dahi süre zaten öncesinde sona ermiş olabilecektir. Böyle bir durumda, aynı yöndeki doktrinde yer alan görüşlere paralel bir şekilde, aynı takip dosyasında haciz talep edilebilmesi için -itirazın iptali hükmüne rağmen- yenileme talep edilmelidir. Bu sonuç da başka bir kararda[31] şu ifadelerle dile getirilmiştir:

---

[26] Üstündağ (n 4) 141. Aynı görüşte olan *Kuru*, haciz talep etme süresinin dolması nedeniyle itirazın iptali hükmünün aynı takip dosyasına sunularak takibe devam edilmesinin mümkün olmayacağı bu durumu da dikkate alarak takip alacaklısının itirazın iptali talebiyle birlikte tahsil de talep etmesinde hukukî yararı olduğunu belirtmektedir. Böylece alacaklı, itirazın iptali davasının lehine sonuçlanması hâlinde ilâmsız icra dosyasından haciz talep edemese dahi yeni bir ilâmlı icra yoluna başvurabilecektir (Kuru, *Cilt 1* (n 1) 300). Ancak doktrinde, itirazın iptali davasının icra hukukuna özgü niteliği nedeniyle itirazın iptali talebiyle birlikte tahsil talebinin de ileri sürülemeyeceği de haklı olarak belirtilmektedir (Pekcanıtez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 1) 111; Çağa, *İtirazın İptali* (n 19) 26).

[27] Çağa, *İtirazın İptali* (n 19) 28, 30.

[28] Esasen ödeme emrinin geçerliliği ile haciz talep etme süresinin ilgisiz olduğu, süresinde haciz talep edilmezse sadece haciz talep etme hakkının düştüğü; buna mukabil takibin ve ödeme emrinin geçerliliğinin zaten bundan etkilenmediği gerekçeleriyle eleştirilere cevap verilmiştir. Bkz. Tahir Çağa, 'Yine Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair' (1979/2) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 372, n 3a.

[29] İlhan E. Postacıoğlu, 'İcrada İnkar Tazminatı Üzerine Düşünceler ve Bazı İhtilaflı Noktalar' (1978/4) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 969.

[30] Yargıtay 12 HD, 30499/6521, 07.03.2016 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021). Aynı yönde Yargıtay 12 HD, 12093/17112, 18.06.2015 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021); Yargıtay 12 HD, 33414/40365, 17.12.2013 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021); Yargıtay 12 HD, 23351/32887, 22.10.2013 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021); Yargıtay 12 HD, 3007/5853, 27.03.2007 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021).

[31] Aşağıda incelenmiş olan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 01.03.2017 tarih, 2015/22-1048 esas ve 2017/380 karar numaralı kararının aksine bu kararda haciz talep etme süresinin dolmadığı dile getirilmemiş; bilâkis haciz talep etme süresi dolmuş olsa dahi itirazın iptali davası açma süresinin ayrı olarak değerlendirilerek hüküm kurulması gerektiği, alacaklının itirazın iptalinden sonra her zaman yenileme talep edebileceği vurgulanmıştır.

"Mahkemece, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıllık süre içerisinde haciz istenmediği, 22.11.2011 tarihinde takibin durdurulmasına karar verildiği, ödeme emrinin tebliği olan 14.10.2011 tarihinden itibaren 1 yıllık süre içerisinde haciz istenmediğinden 20.12.2012 tarihinde dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verildiği, davacının harç yatırarak icra dosyası hakkında yenileme talebinde bulunmadığı, bu nedenle işlemden kaldırılan icra dosyası hakkında itirazın iptâli davası açmakta davacının hukuki yararının bulunmadığı belirtilmiş ise de, davalı borçlunun 17.10.2011 tarihli ödeme emrine itiraz dilekçesinin davacı alacaklıya tebliğ edilmediği, İİK'nın 67. maddesindeki itirazın iptâli davası açmak için öngörülen 1 yıllık hak düşürücü sürenin, ödeme emrine itiraz dilekçesinin davacı alacaklıya tebliğ tarihinden itibaren başlayacağı belirtilmiştir. Ayrıca İİK'nın 78/2. maddesinde "Haciz istemek hakkı, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren bir sene geçmekle düşer. İtiraz veya dava halinde bunların vukuundan hükmün katileşmesine kadar veya alacaklıyla borçlunun icra dairesinde taksit sözleşmeleri yapmaları halinde taksit sözleşmesinin ihlaline kadar geçen zaman hesaba katılmaz." düzenlemesine göre ödeme emrine itiraz halinde bunların vukuundan hükmün katileşmesine kadar geçen sürenin hesaba alınmayacağı ve davacının ***itirazın iptâli davası açmak için öngörülen 1 yıllık hak düşürücü sürenin dolmadığı gibi icra takibinin usulüne uygun şekilde yenilenebileceği de dikkate alındığında, davacının davayı açmakta hukuki yararı vardır.*** *Bu nedenle davacının itirazın iptâli davası açmak konusunda hukuki yararının bulunmadığı gerekçesi ile red kararı verilmesi doğru olmayıp, hükmün temyiz eden davacı yararına bozulması gerekmiştir."*[32]

V. Sürenin Takibe İtiraz Edildiği Anda Durduğu Yönündeki Görüş

Kanun'da itiraz veya dava ifadeleri kullanılmış olmasına rağmen, itiraz üzerine ortaya çıkabilecek yukarıda detaylı olarak değinilen sorunları bertaraf etmek amacıyla farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, haciz talep etme süresinin işlemesinin duracağı an olarak takip borçlusunun itiraz anının esas alınması gerektiği de ileri sürülmüştür[33]. Bu görüşe göre, itiraz hâlinde artık alacaklı haciz talep edemeyecek duruma geldiği için, itiraz tarihinden itibaren haciz talep etme süresinin durdurulması yerinde olacaktır.

Benzer şekilde Yargıtay 12. Hukuk Dairesi de

"13.11.2008 tarihinde başlayan haciz isteme süresinin, İ.İ.K.nun 78/2. maddesi gereğince 20.11.2008 tarihinde ***borçlunun itirazıyla durduğu*** *ve işlemediği, 11.6.2009 tarihinde itirazın iptaline karar verilmiş ise de, temyiz edildiğinden kesinleşmediği ve Yargıtay incelemesinden 3.3.2011 tarihinde geçtiği, bu tarihten itibaren sürenin işlemeye devam ettiği anlaşıldığından, alacaklı vekilinin 10.8.2009 tarihinde haciz talebini geri almasının ardından 6.5.2011 tarihli yeni haciz talebine kadar henüz 1 yılın dolmadığı görülmektedir."*[34]

---

[32] Yargıtay 15 HD, 5802/6976, 02.12.2014 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021). Benzer yönde Yargıtay 19 HD, 8955/11512, 19.06.2014 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021).

[33] Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku* (3. Baskı, Yetkin 2020) 191. *Ulukapı* da borçlu ödeme emrine itiraz etmiş ya da alacaklı veya borçlu genel mahkemede dava açmışlarsa, bunların vukuundan hükmün kesinleşmesine kadar geçecek zamanın 1 yıl olan haciz talep etme süresinin hesabında dikkate alınmayacağını ifade ederek, borçlunun itirazı anında haciz talep etme süresinin duracağı görüşünde görünmektedir. Bkz. Ulukapı (n 1) 69-70.

[34] Yargıtay 12 HD, 5045/21001, 18.06.2012 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021). Aynı yönde Yargıtay 12 HD, 16031/32666, 12.11.2012 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021).

şeklinde açıklamalara yer verdiği kararında, ödeme emrinin tebliği ile başlayan haciz talep etme süresinin borçlunun itirazı ile duracağını ve itirazın iptali davasında verilen hükmün kesinleşmesine kadar işlemeyeceğini belirtmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun kararına konu olan başka bir somut olayda ise, uyuşmazlığın temeli itirazın iptali davası açma süresi noktasında olup Yargıtay tarafından icra takibine yapılan itiraz alacaklıya tebliğ edilmemiş olduğundan, itirazın iptali davası açma süresinin hiç başlamamış olduğu vurgulanmıştır. Esasen kararın bu kısmı Yargıtay'ın diğer birçok kararıyla da örtüşmektedir[35]. Ancak, ilgili karara konu olayda ilk derece mahkemesi, itirazın iptali davası açılabilecek süreyi yorumlarken haciz talep edilebilecek süreyi de dikkate almış ve ödeme emrinin tebliğinden itibaren başlayan 1 yıllık haciz talep etme süresinin geçmiş olduğu; bu andan itibaren ek olarak 1 yıl daha sürenin de geçmiş olması nedeniyle itirazın iptali davası açma sürenin geçmiş olduğu düşüncesiyle direnme kararı vermiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ise, itirazın iptali davası açma süresi ile haciz talep etme süresinin bir arada değerlendirilemeyeceğinden bahisle verdiği bozma kararında ayrıca

> *"Buna göre, Mahkemece açık kanuni düzenlemeye aykırı olacak şekilde, 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununun 78. maddesinde yer alan haciz isteme sürelerine dayanılarak, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren bir yıllık sürenin ve bu sürenin sonundan itibaren de bir yıllık itirazın iptali davası açma süresinin geçtiği gerekçesiyle direnme kararı verilmesi doğru değildir. Kaldı ki, 2004 Sayılı Kanun'un 78. maddesinin 2. fıkrasında yer alan 'İtiraz veya dava halinde bunların vukuundan hükmün katileşmesine kadar ... geçen zaman hesaba katılmaz' düzenlemesi karşısında,* ***somut uyuşmazlıkta bir yıllık haciz isteme süresi de dolmadığından****, direnme kararı bu yönüyle de hatalıdır."*[36]

ifadelerine yer vermiştir. Kararın bu kısmında ifade edildiği şekilde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun görüşünün, haciz talep etme süresinin hesaplanmasında dikkate alınamayacak zaman diliminin itiraz anından itibaren başlaması gerektiği yönünde olduğu söylenebilecektir. Aksi halde, itirazın alacaklıya tebliğ edilmesi şeklinde bir uygulamaya pek rastlanmaması da dikkate alındığında, birçok olayda itirazın iptali

---

[35] Örneğin, *"Dava; genel kredi sözleşmesinden kaynaklı alacağın tahsili için başlatılan icra takibine itirazın iptali istemine ilişkindir. İtirazın iptali davası, bir yıllık hak düşürücü süre içerisinde açılması gereken bir dava olup, açık kanunî düzenlemeye göre dava açma süresi itirazın tebliği ile başlar. Ödeme emrine itiraz, 7201 Sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine uygun olarak takip alacaklısına tebliğ edilmez ise kanunda öngörülen bir yıllık süre başlamayacaktır. İİK'nın 67/1. maddesindeki düzenleme dikkate alındığında, icra dosyasında alacaklının icra işlemleri yapmış olmasının itirazın tebliği anlamına gelmeyeceği de açıktır. Bu durumda, mahkemece açılan davanın süresinde olduğu gözetilerek, işin esasına girilip sonucuna göre bir karar verilmelidir."* Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 19-949/621, 16.09.2020 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021). Aynı yönde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 19-1651/707, 18.06.2019 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021); Yargıtay 12 HD, 5264/8241, 07.10.2020 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021); Yargıtay 3 HD, 6653/3595, 18.04.2019 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021). Karş. *"Mahkemece, davalının icra takibine itirazı davacılara tebliğ edilmemiş ise de davacıların itirazın kaldırılması davası açtıkları 23.07.2014 tarihi itibariyle itirazı öğrendikleri, bu itibarla da bir yıllık dava açma süresi geçtikten sonra 14.12.2015 tarihinde iş bu davayı açtıkları gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verildiği ancak Dairemizce 1 yıllık hak düşürücü sürenin başlamadığı gözetilip, itirazın iptali davasının süresinde açıldığı kabul edilerek, işin esası hakkında yapılacak yargılama sonucunda bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle kararın zuhulen bozulduğu, yeniden yapılan inceleme sonucunda anlaşıldığından, davacı tarafın karar düzeltme isteminin kabulüne karar vermek gerekmiştir."* Yargıtay 3 HD, 4064/285, 16.01.2020 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021).

[36] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 22-1048/380, 01.03.2017 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021).

davası açılarak takibin devamı yönünde hüküm alınabilecek olduğu hâlde haciz talep edilemeyecektir. Zira, ödeme emrinin tebliğinden itibaren başlayan haciz talep etme süresinin, itiraz anında durmayıp itirazın iptalinin veya kaldırılmasının talep edildiği an ile bu kararların kesinleşmesi arasında geçen zamanda duracağı kabul edilirse, itirazın iptali davası açıldığı tarihte haciz talep etme süresinin zaten geçmiş olma ihtimali yüksektir.

Bu nedenle, ödeme emrinin tebliğ ile başlayan haciz talep etme süresinin borçlunun takibe itiraz anında durduğu yönündeki bu görüş, ilk görüşün kabulü hâlinde ortaya çıkan sorunların doğmasını engellemektedir. Zira, bu görüşün kabulü hâlinde, süresinde itirazın hükümden düşürülmesi yollarına başvurulmuş ise, itirazın bertaraf edilmesinden sonra haciz talep edilmesi de her zaman mümkün olabilecektir. Diğer yandan, bu görüşün kanunî düzenlemelere ve menfaat dengesine ne kadar uygun olduğu konusunda tartışmalar yapılması da mümkündür. Bu görüşe, örneğin, haciz talep etme süresinin işlemesi borçlu lehine iken, borçlu tarafından yapılan bir işlemle sürenin durdurulması ya da kanunî düzenlemedeki *dava* ifadesinin anlamsızlaşması gibi eleştiriler yöneltilmesi mümkündür.

VI. Sürenin İtirazın Alacaklıya Tebliği ile Başlaması Gerektiği Yönündeki Görüş

Esasen itirazın kaldırılması yoluna veya itirazın iptali davasına başvurulma anının esas alınması gerektiği kabul eden başka bir görüş, bir önceki görüşe karşı olarak haciz talep etme süresinin durduğu anın itiraz anı olarak kabul edilemeyeceğini ifade etmektedir. Bu görüşe göre, haciz talep süresinin durmasından istifade eden taraf alacaklı olduğundan, itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurulan tarihin esas alınması gerektiği ileri sürülebilir[37]. Takip alacaklısı, itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yargılaması sürecinin uzunluğuna müdahale edemeyeceği için bu süreçte geçen zaman dikkate alınmamalıdır. Buna göre, madde metnindeki *itiraz*, takip alacaklısının borçlunun itirazına karşı itirazı şeklinde itirazın kaldırılmasını; *dava* ise, itirazın iptali davasını ifade etmektedir. Nitekim, *itiraz* kelimesi borca itiraz olarak anlaşılırsa maddede yer alan dava kelimesi de anlamsızlaşacağı için borca itiraz anının esas alınması uygun olmayacaktır.

Bu görüşün buraya kadarki açıklamaları, sadece ikinci görüşün neden kabul edilemeyeceğini açıklama kapsamında kalmakta ve ilk görüşe paralel gibi görünmektedir. Ancak, esasen bu görüşün, bu şekilde üçüncü bir kategoride kabul edilmesi gerekmektedir. Zira bu görüş, ikinci görüşü eleştirirken ilk görüşün kabulü hâlinde ortaya çıkan sorunları da bertaraf edebilmek için daha farklı bir yaklaşım benimsemiştir.

[37] Postacıoğlu ve Altay (n 10) 355; Postacıoğlu (n 29) 968.

Bu görüşe göre, ilk görüşün kabul ettiği üzere itiraz ile itirazın tebliği arasında geçen zamanda haciz talep etme süresinin işlemesi, adil olmayan sonuçlar doğurabilecektir. Bu noktada, alacaklının icra takibinin akıbetini takip ederek en kısa zamanda itirazın hükümden düşürülmesi yollarına başvurması gerektiği gibi bir gerekçeye dayanılarak tebliğde yaşanan gecikmelerin sorumluluğunun alacaklıya yüklenmesi düşünülebilir. Ancak bu görüş, böyle bir argümanın da Kanun'un diğer düzenlemeleri karşısında yerinde olamayacağı sonucuna varmıştır. Bu nedenle, bu görüşü savunan yazarlarca, 538 sayılı Kanun[38] ile itirazın kaldırılması ve itirazın iptali davası için öngörülen sürelerin başlangıç tarihinin itirazın alacaklıya tebliğ tarihi olarak düzenlemesi sonrasında, haciz talep etme süresinin de zımnen değiştirildiği[39] ileri sürülmüştür[40]. Ancak, bu zımnî değişikliğin tam olarak sonuçları açıklanmamıştır. Eğer haciz talep etme süresinin işlemeyeceği sürenin başlangıcı da aynen itirazın hükümden düşürülmesi yollarına başvuru süresinin başlayacağı şekilde itirazın tebliği olarak kabul edilirse, yine itiraz ile tebliğ tarihi arasında geçen zamanda haciz talep etme süresinin dolması söz konusu olabilir. Bu durumda, itirazın kaldırılması veya iptali talep edilebilir olmasına rağmen, haciz talep edilememesi şeklindeki ilginç durumunun hâlen devam edebileceği açıktır. O hâlde, bu görüşe göre söz konusu olan zımnî değişiklik, haciz talep etme süresinin işlemesinin durduğu zamana ilişkin değil, bizatihi haciz talep etme süresinin başlangıcına ilişkin olursa anlamlı bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Buna göre, bu görüşün bir devamı olarak, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl olan haciz talep etme süresi, takibe itiraz edilmesi hâlinde itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren başlamalıdır. Nitekim bu görüşe sahip yazarlarca, İcra ve İflâs Kanunu'nun 67. maddesinde düzenlenen *itirazın tebliğ tarihi* esası karşısında

---

38 RG 06.03.1965/11946.

39 İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinin ikinci fırkasının ilk hâli *"Haciz istemek hakkı ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren altı ay geçmekle düşer. İtiraz veya dava halinde bunları vukuundan hüküm katileşinceye kadar geçen zaman hesaba katılmaz."* şeklindedir. Daha sonra, 06.03.1965 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 538 sayılı Kanun'un 37. maddesi ile İcra ve İflâs Kanunu'nun 67. maddesi değiştirilerek itirazın iptali davası kabul edilmiş ve bu dava itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren 1 yıllık hak düşürücü süreye bağlanmıştır (Çağa, *İtirazın İptali* (n 19) 23 vd). Yine aynı düzenleme ile itirazın kaldırılmasını talep süresi de itirazın tebliğinden itibaren 6 ay olarak hükme bağlanmıştır. 538 sayılı Kanun, İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinde doğrudan herhangi bir değişiklik yapmamış olsa dahi, bu Kanun'un sonraki kanun ve özel hüküm olarak 78. maddedeki haciz talep etme sürelerini de zımnen değiştirdiği ileri sürülmüştür (Postacıoğlu ve Altay (n 10) 355-356; Postacıoğlu (n 29) 970; Uyar, Uyar ve Uyar (n 4) 178). Ancak, esasen o tarihlerden sonra her iki Kanunî düzenlemede başkaca değişiklikler de yapılmıştır. Örneğin, 15.06.1985 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 3222 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinin ikinci fıkrası değiştirilerek taksit sözleşmesi yapılması hâlinde de haciz talep etme sürelerinin duracağı metne eklenmiş; ancak, fıkranın *itiraz* ve *dava* hâlinde haciz talep etme sürelerinin duracağı konusundaki düzenlemesinde herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. Yine 30.07.2003 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 4949 sayılı Kanun'un 15, 16 ve 17. maddeleri ile itirazın hükümden düşürülmesi yolları için öngörülen süreler ayrı ayrı ilgili madde metinlerine eklenmiş; ancak, sürelerin başlangıç tarihi olan itirazın tebliği anı konusunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Özetle, haciz talep etme süresi ile itirazın hükümden düşürülmesi yollarına ilişkin kanun metinlerinde zaman içinde çeşitli değişiklikler yapılmış olsa da, haciz talep etme süresinin ödeme emrinin tebliğinden itibaren başlayacağı ve *itiraz* veya *dava* hâlinde bunların vukuundan hükmün kesinleşmesine kadar duracağı konusu ile itirazın hükümden düşürülmesi yollarına başvuru sürelerinin ödeme emrinin tebliğinden itibaren işlemeye başlayacağı konusunda herhangi bir farklı düzenleme yapılmamıştır. Hatta, 1932 tarihli İcra ve İflâs Kanunu'ndan önce yürürlükte olan 1929 tarihli Kanun'da da aynı şekilde itiraz tarihi değil itirazın bertaraf edilmesi için mahkemeye başvuru tarihinin esas alındığı görülmektedir (Umar (n 19) 143). Bu durumda, ifade ediliş şekli konusunda çeşitli eleştiriler yöneltilebilirse de, haciz talep etme süresinin durduğu tarihin alacaklı tarafından itirazın hükümden düşürülmesi yoluna başvurulduğu tarih olarak kabulü, uzun süredir kabul edilen bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bkz. aşa. VIII A.

40 Postacıoğlu ve Altay (n 10) 356; Postacıoğlu (n 29) 970; Uyar, *Md 78* (n 4) 121.

zaten müphem bir ifade tarzına sahip olan 78. maddenin bir kenara bırakılmasında herhangi bir mahzur görülmemesi gerektiği ileri sürülmüştür[41].

Bu görüşün gerekçeleri olan sorunlara dikkat çekerek bu görüş tarafından varılan sonuçlara paralel ifadeler diğer yazarlar tarafından da ileri sürülmüştür. Bu noktada, itirazın hükümden düşürülmesi yolları arasında bir ayrım yapıldığı da görülmektedir. Buna göre, haciz talep etme süresinin itirazın kaldırılması yoluna başvurulduğu anda durması yerinde olmasına rağmen[42], itirazın iptali davası bakımından aynı durumunun kabulünün adil olmayacağı ifade edilmiştir[43]. Bu görüşe göre, haciz talep etme süresi ile itirazın iptali davası açma süresi bir arada yorumlanmalı, her iki durum için öngörülen birer yıllık sürelerin başlangıç ve bitiş anı farklı olduğundan itirazın iptali davası alacaklı lehine sonuçlanmasına rağmen haciz talep edebilmek için öncelikle yenileme talep edilmesi gibi bir durumun ortaya çıkması engellenmelidir. Bu görüşü savunan yazarlarca ortaya çıkabilecek ilginç duruma dikkat çekildikten sonra, çözüm olarak itirazın iptali davası açma süresi ile haciz talep etme süresinin işlemesinin durduğu tarihin aynı olmasıyla sorunun mantıklı ve adil bir şekilde giderileceği dile getirilmiştir. Buna göre, itirazın iptali davası açılması hâlinde, haciz talep etme süresinin işlemeye başladığı tarih olarak da itirazın alacaklıya tebliği tarihinin esas alınması gerekmektedir[44]. Bu çözüm tarzının uygulanabilmesi için haciz talep etme süresine ilişkin Kanun maddesine açıklık getirilmesi gerektiği belirtilerek buna uygun değişiklik önerisi de getirilmiştir[45]. Bu önerilen metne göre, haciz talep etme süresi ödeme emrinin tebliğinden; ancak, ödeme emrine itiraz edilmişse itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren 1 yıl olacak şekilde açıklığa kavuşturulacak ve itirazın kaldırılmasına veya itirazın iptali davasına başvurulduğu tarihten kararların kesinleşmesine kadar geçen zaman hesaba katılmayacaktır. Özetle bu görüş, haciz talep etme süresinin durdurulduğu zaman dilimi için mevcut uygulamaya bir değişiklik getirmemekte; ancak, haciz talep etme süresinin başlangıcını takibe itiraz edilmiş olması hâline münhasır olarak itirazın tebliğinden itibaren başlatmak suretiyle itirazın iptali davası açma süresi ile haciz talep etme süresinin örtüşmesini sağlayarak sonuca gitmektedir. Böylece, itirazın iptali davası süresi içerisinde açıldığı takdirde, davanın açıldığı anda haciz talep süresinin işlemesi duracağından, itirazın iptaline karar verildiği tarihte de haciz talep etme süresinin dolmuş olması gibi bir ihtimal söz konusu olmamaktadır.

---

41 Postacıoğlu (n 29) 970. Yorum yoluyla açık bir kanun maddesinin kenara bırakılmasının mümkün olamayacağı nedeniyle karşı görüşte Çağa, *Yine* (n 28) 376.

42 Esasen itirazın kaldırılması süresi de itirazın iptali süresi de itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren işlemeye başladığından itirazın hükümden düşürülmesi yolları arasında böyle bir ayrım yapmanın artık yerinde olmadığı söylenebilir.

43 Uyar, *Haciz* (n 4) 556; Uyar, Uyar ve Uyar (n 4) 177-178.

44 Talih Uyar, 'Takip Hukukunda İtirazın İptali Davası (İİY. m. 67)' (1985/3) *Yargıtay Dergisi* 273. Aynı yönde Postacıoğlu ve Altay (n 10) 356; Postacıoğlu (n 29) 970; Uyar, *Md 78* (n 4) 121; Uyar, *Haciz* (n 4) 556.

45 Önerilen Kanun metni şu şekildedir: "Haciz isteme hakkı, ödeme emrinin borçluya tebliği, eğer takibe itiraz edilmişse, itirazın alacaklıya tebliği tarihinden itibaren bir sene geçmekle düşer. Ödeme emrine itiraz edilmesi halinde, itirazın kaldırılması için icra mahkemesine veya mahkemeye başvurma tarihinden, hükmün kesinleşmesine kadar geçen zaman hesaba katılmaz." (Uyar *Haciz* (n 4) 558 n 42; Uyar, Uyar ve Uyar (n 4) 179 n 98).

Tarafımızdan yapılan araştırmada doğrudan bu görüş yönünde açık bir yargı kararına rastlanmamış olsa da yukarıda ikinci görüş kapsamında incelediğimiz Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı[46], bu görüş çerçevesinde bir değerlendirmeye de tâbi tutulabilir. Nitekim ilgili kararda da itirazın iptali davası süresi münferiden değerlendirilerek, bu davanın süresinde açıldığı ve haciz talep etme süresinin dolmadığı belirtilmiştir.

VII. Sürenin Takibin Kesinleşmesi ile Başlaması Gerektiği Yönündeki Görüş

Haciz talep etme süresi ödeme emrinin tebliğinden itibaren başlamasına rağmen, esasen takip kesinleşmedikçe alacaklının haciz talep etmesi de mümkün değildir. Ayrıca, İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinde itiraz hâlinde itirazın hükümden düşürülmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar da haciz talep etme süresi işlememektedir. Bu iki hususdan yola çıkan bir görüş, haciz talep etme süresinin takibin kesinleşmesinden itibaren başlaması gerektiğini ileri sürmüştür[47].

Bu görüşün kabulü hâlinde, zaten takip kesinleşmedikçe haciz talep etme süresi de işlemeye başlamayacağından, itiraz ve itirazın hükümden düşürülmesi sürecinde diğer görüşlerce de ifade edilen sorunlar ortaya çıkmayacaktır. Zira, takibe itiraz edilmesi hâlinde, takip kesinleşmemiş olduğu için haciz talep etme süresi de işlemeye başlamayacak; bu nedenle, itirazın iptaline veya kaldırılmasına karar verilmesi durumunda haciz talep edilebilecektir. Ancak bu görüş, haciz talep etme süresinin ödeme emrinin tebliğinden itibaren başlayacağına dair açık ve net bir kanun hükmünü gözardı etmektedir (m. 78/2). Ayrıca, bu görüşün yola çıktığı kanun hükmü, itirazın hükümden düşürülmesine dair kararın kesinleşmesine kadar haciz talep etme süresinin işlemeyeceğini ifade etmektedir. Oysa bu görüşün kabulü hâlinde, zaten ilgili zaman diliminde haciz talep etme süresi işlemeye başlamamış olduğundan, kanunda itirazın hükümden düşürülmesine dair kararın kesinleşmesine kadar haciz talep süresinin işlemesinin duracağını ifade etmek de gereksiz kalmaktadır. Son olarak, kanun hükmü, kararın kesinleşmesine kadar sürenin işlemeyeceğini düzenlemiş olmasına rağmen, aslında itirazın hükümden düşürülmesine kadar verildiği anda takip kesinleşmiş sayılmakta ve haciz talep edilebilmektedir. O hâlde, haciz talep etmek mümkün olmasına rağmen, bu görüşe göre haciz talep etme süresi henüz işlemeye başlamamış kabul edilmektedir[48].

---

[46] Bkz. yuk. V; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 22-1048/380, 01.03.2017 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021).

[47] Karslı (n 5) 280.

[48] Bu görüş, haciz talep etme süresinin işlemeye başladığı zamanı, ödeme emrinin kesinleşmesi olarak anlamak gerektiğini ifade etmektedir (Karslı (n 5) 280). Ödeme emrinin kesinleşmesiyle kastedilen takibin kesinleşmesi ise, bunun için itirazın hükümden düşürülmesi kararının kesinleşmesine gerek yoktur. Ancak yazar, itirazın kaldırılması veya iptali kararının kesinleşmesine kadar haciz talep etme süresinin işlemeyeceğine dair kanun hükmünü dayanak olarak ileri sürdüğü için, ilgili kararların kesinleşmesinden sonra sürenin başlaması gerektiği görüşünde olduğu izlenimi oluşmaktadır.

Bu yöndeki görüş, kanaatimizce de, olması gereken hukuk bakımından yerinde görünmekte ve diğer görüşlerin de dikkat çektiği sakıncaları bertaraf etmektedir. Ancak, mevcut kanun hükümleri çerçevesinde böyle bir sonuca varılıp varılamayacağı ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

VIII. Değerlendirme ve Görüşümüz

A. Sorunun Tespiti

Haciz talep etme süresinin ödeme emrinin tebliğ süresinden başlaması nedeniyle, takip alacaklısının henüz haciz talep etme yetkisine sahip dahi olmadığı bir dönemde, talep süresinin bir kısmının işlemesi eleştirilebilir bir durumdur. Yargıtay da aslında haciz talep etme süresiyle ilgili verdiği bazı kararlarda, haciz talep süresi ile haciz talep edilebilir olma arasındaki bu ilişkiye dikkat çekmiş ve haciz talep etme süresine ilişkin 78. maddenin itiraz ile takibin durmadığı kambiyo senetlerine uygulama alanı bulmayacağı belirtilmiştir:

> *"İİK'nun 78/2. maddesinin 1. cümlesinin, itirazla durmayan kambiyo takiplerinde ve ilamlı takiplerde uygulama olanağı yoktur. Maddede sözü edilen itiraz ve davanın takibin ve satışın yapılmasına engel nitelikte olması gerekir."*[49]

Ancak, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takiplerde de icra mahkemesi tarafından icra takibinin tedbiren durdurulmasına karar verilmesi mümkündür. Bu durumda, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takiplerde haciz talep etme süresinin nasıl hesaplanacağı ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yargıtay kararlarında yer alan ifadeden hareketle, bu takiplerde de haciz talep süresinin ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl olacağı ve sadece icra mahkemesi tarafından takibin durdurulmasına karar verildiği anda sürenin işlemesinin duracağı sonucuna varılabilir[50]. Ancak, bu yoruma rağmen, ilgili hususa ilişkin açık bir kanunî düzenlemenin olmayışı da eleştirilebilir bir başka durumdur[51].

---

[49] Yargıtay 8 HD, 14416/2011, 10.02.2014 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021). Aynı yönde Yargıtay 12 HD, 23351/32887, 22.10.2013 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021); Yargıtay 12 HD, 6052/22234, 14.11.2011 (www.kazanci.com.tr) (erişim tarihi: 02.02.2021).

[50] Benzer şekilde takibin mahkeme kararıyla durdurulduğu zaman diliminde haciz talep etme süresinin işlemeyeceği hakkında bkz. Vock ve Aepli-Wirz, (n 8) Art 88 N 9; Winkler (n 21) Art 88 N 10; Jaeger, Walder, Kull ve Kottmann (n 11) Art 88 N 13.

[51] Bu noktada, Kanun'un 170/b maddesinde, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe kıyasen uygulanması öngörülen maddeler arasında 78. maddenin yer almaması, bu takiplerde ilgili hükmün uygulanamayacağına gerekçe olarak düşünülebilir. Diğer taraftan, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe ilişkin özel hükümlerin, sadece bu takibin kesinleşmesi aşamasına kadar genel haciz yoluyla takipten farklara ilişkin olduğu da gözardı edilmemelidir. Takibin kesinleşmesi aşamasına kadar söz konusu olan aşamalar özel olarak düzenlenmiş ve gerektiğinde bu aşamaya kadar da genel haciz yoluyla takibe ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanabileceği düzenlemelere atıf yapılmıştır (m. 170/b). Bu nedenle, bizatihi bu atıf düzenlemesinde yer verilmemesi nedeniyle, takibin kesinleşmesinden sonraki haciz aşamasına ilişkin hükümlerin kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takiplere uygulanamayacağı sonucuna varılmamalıdır. Nitekim, bu takiplerde de haciz, paraya çevirme ve paylaştırma aşamasına ilişkin işlemlerde genel haciz yoluyla takibe ilişkin hükümler uygulanmaktadır (Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku, C. II* (3. Baskı, Evrim 1990) 1789; Kuru, *El Kitabı* (n 7) 761; Pekcanıtez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 1) 260; Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 1) 277; Karslı (n 5) 368; Ulukapı (n 1) 113).

Genel haciz yoluyla takiplerde ise, ödeme emrinin tebliği, itiraz ve itirazın alacaklıya tebliğ edilmesi arasında en fazla birkaç hafta olabileceğinden 1 yıl olan bir süreden birkaç haftanın bu şekilde geçmesi önemli olmayabilir. Ancak uygulamamızda, borçlunun itirazı alacaklıya tebliğ edilmediğinden bu sürenin sınırı da kalmamaktadır. Bu durumda, itiraz kendisine tebliğ edilmeyen takip alacaklısı yıllar sonra dahi itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurma yetkisine sahip olmakta; ancak, haciz talep etme süresi geçmiş olmaktadır. Bu nedenle, aslında kanunî düzenlemelere uygun bir şekilde itiraz alacaklıya tebliğ edilirse mevcut sorunun da büyük ölçüde önemsizleşeceği sonucuna varılabilir. O hâlde, itirazın alacaklıya tebliğ edilmemesinin nedenlerini araştırmak gerekmektedir.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 59. maddesinin ilk hâlinde, takip masraflarının borçluya ait olduğu ve alacaklının yapılmasını talep ettiği işlemin masraflarını ödemesi gerektiği; aksi takdirde talebin hükümsüz olduğu düzenlenmiş idi. Borçlu tarafından yapılacak itirazın tebliğ masrafları konusunda Kanun'da açık bir düzenleme yapılmamıştı. Daha sonra 538 sayılı Kanun'un[52] 33. maddesiyle itiraza ilişkin İcra ve İflâs Kanunu'nun 62. maddesi değiştirilerek, itiraz hâlinde itirazın tebliğ masraflarını ödeme yükümlülüğü de borçluya yüklenmiş; tebliğ masraflarının ödenmemesi hâlinde borçlunun itiraz etmemiş sayılacağı yönünde düzenleme yapılmıştır. Esasen aynı Kanun değişikliği ile itirazın kaldırılması ve itirazın iptali sürelerinin, itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren başlayacağı da düzenlenmişti[53]. Böylece 538 sayılı Kanun değişikliği neticesinde, takibe itiraz eden borçlu, itirazın tebliğ masraflarını ödemek zorunda bırakılmış ve alacaklının itirazın hükümden düşürülmesi için başvuru süresi de itirazın kendisine tebliğinden itibaren işlemeye başlayacak şekilde hükme bağlanmıştır. Ancak, 3222 sayılı Kanun'un[54] 4. maddesiyle İcra ve İflâs Kanunu'nun 59. maddesi; 5. maddesiyle ise, İcra ve İflâs Kanunu'nun 62. maddesinin ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir. Bu değişikliklerle, borçlunun itirazının tebliğ masraflarının takip talebiyle birlikte alacaklıdan avans olarak alınması ve borçlunun itirazının da bu avanstan karşılanarak alacaklıya tebliğ edilmesi sağlanmak istenmiştir. Bu değişikliğin gerekçesi olarak, borçlunun, bilgisizlik nedeniyle itirazının tebliğ masraflarını ödememesi sonucunda itiraz yapılmamış sayılarak takibin kesinleştirilmesinin ve varlığı sabit olmayan bir borç nedeniyle tebliğ masrafı ödemeye zorlanmasının yerinde olmayacağı gösterilmiştir[55]. Ancak, 538 sayılı Kanun'un, itirazın tebliği konusunda masraflara

52 RG 06.03.1965/11946.

53 Bu konudaki açıklamalarımız için ayrıca bkz. yuk. dn. 39.

54 RG 15.06.1985/18785.

55 3222 sayılı Kanun'a ait ilgili gerekçe şu şekildedir: "62. maddenin ikinci fıkrasına göre, takibe itiraz eden borçlu itirazla birlikte tebliğ masrafını ödememiş ise itiraz etmemiş sayılmaktadır. Bu hüküm 538 sayılı Kanunla 1965 yılında kanuna girmiştir. Bu hüküm karşısında, bilgisizlik nedeniyle itirazla birlikte tebliğ posta masrafını ödemeyen borçlular, büyük miktarları bulan ve varlığı sabit olmayan alacak iddialarının tazyiki altında bırakılmaktadır. Yakınmalara neden olan bu aksaklığı önlemek için, takip talebinde bulunan alacaklının talepte bulunduğu anda diğer masraflarla birlikte borçlunun yapabileceği itirazın tebliğ masrafını da ödemesi zorunluluğu getirilmektedir. Bu halde, borçlunun yapacağı bir masraf alacaklıya yüklenmiştir, ama, alacaklı ilk ödenen paradan masraflarını alabileceği gibi, ayrıca, borçlunun haksız olarak varlığı sabit olmayan alacaklı iddialarının tazyiki altında bırakılmasından daha az mahzurlu olacaktır." (www.e-uyar.com) (erişim tarihi: 25.06.2021).

ilişkin kabul ettiği sorumlu değiştirilirken, itirazın hükümden düşürülmesi konusunda konulan kural sabit kalmıştır. Böylece takip alacaklısı, aleyhine olan bir hususun kendisine bildirilmesi ve aleyhine işleyen bir sürenin başlaması için masraf ödemek yükümlülüğü altında bırakılmış; bu yükümlülüğün yerine getirilmemesine de herhangi bir yaptırım bağlanmamıştır.

Böylece, nihaî olarak İcra ve İflâs Kanunu'nun 59. maddesi uyarınca alacaklı, borçlunun muhtemel bir itirazının kendisine tebliğ masrafını da ödemekle yükümlü kılınmıştır. Bunun devamı olarak, 62. maddede de icra dairesinin takibe itiraz edildiğini masrafı alacaklı tarafından yatırılan avanstan karşılanmak suretiyle üç gün içinde alacaklıya tebliğ edeceği hükme bağlanmıştır. Uygulamada ise, ne alacaklı tarafından böyle bir tebliğ masrafı yatırılmakta, ne icra dairesi tarafından muhtemel bir itirazın tebliğ masrafı talep edilmekte ne de mevcut bir itiraz alacaklıya tebliğ edilebilmektedir. Bu durumda, takibe itiraz edilmesi ile itirazın tebliğ edilmesi (veya hiç tebliğ edilmemesi) arasındaki uzun zamanın aslî sebebinin, İcra ve İflâs Kanunu'nun 59. maddesinin uygulanmaması olduğu sonucuna varmak yanlış olmayacaktır. Bu madde, takip alacaklısına bir yükümlülük getirdiğine göre, alacaklının kendi yükümlülüğünü yerine getirmemiş olması nedeniyle kendi lehine sonuçlar ortaya çıkarmasını da engellemek gerekmektedir. Kuşkusuz ki, icra dosyasında masraf olmasına rağmen icra dairesi tarafından 62. madde ihlâl edilmek suretiyle itirazın tebliği yapılmamışsa, böyle bir sonuca varılamayacak ve gerekirse icra dairesi memurlarının sorumluluğu hükümleri işletilebilecektir.

B. Görüşümüz

İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesi çok açık ve net bir şekilde haciz talep etme süresinin *ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl* olduğunu hükme bağlamıştır. Bu düzenleme, her ne kadar yukarıda belirttiğimiz şekilde, eleştirilebilir olsa da bu kadar açık bir kanun hükmüne farklı anlamlar yüklemek hukuken kabul edilebilir değildir. Ayrıca, haciz talep etme süresinin başlangıcını takibe itiraz edilmediği takdirde ödeme emrinin tebliği; itiraz edildiği takdirde ise, itirazın tebliği anı kabul etmek aynı kanun hükmünü duruma göre değişik şekillerde uygulamak gibi ikili bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenlerle, itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası süresi dikkate alınarak haciz talep etme süresinin başlangıcının da itirazın tebliği veya takibin kesinleşmesi anı olarak esas alınması yönündeki görüşlere katılamıyoruz.

Haciz talep etme süresinin her hâlükârda ödeme emrinin tebliğinden başlayacağı; ancak, İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca borçlu tarafından itiraz edildiği anda haciz talep etme süresinin duracağı yönündeki görüşlere de katılamamaktayız. Zira, bu görüşün kabulü hâlinde, kanun metnindeki *"itiraz veya dava"* ifadesinde yer alan *dava* kelimesi anlamsızlaşmakta ve durma süresinin

sonuna ilişkin *hükmün kesinleşmesi* anı yargılama niteliğinde olmayan genel haciz yoluyla takiplerde borca itiraz için karşılıksız kalmaktadır. Yine, hükmün kesinleşme anının itirazın kaldırılması veya iptali hükmünün kesinleşmesi şeklinde anlaşılacağı yönünde bir karşı görüşün de yeterince tatmin edici olmayacağı kanaatindeyiz. Nitekim, haciz talep etme süresi borçlu lehine ve alacaklı aleyhine işleyen bir süre olup bu sürenin borçlu tarafından yapılan bir itiraz ile alacaklı lehine olarak durması da uygun değildir. Borçlunun, takibe itiraz ederek alacaklı lehine başka bir sonuca sebebiyet vermiş olacağı yerinde görünmemektedir.

Kanaatimizce, ödeme emrinin tebliği ile başlayan haciz talep etme süresi, itirazın kaldırılması ve itirazın iptali davası açıldığı anda durmakta ve bu yargılamalarda verilen hükümler kesinleşinceye kadar işlememektedir. Kanunun lafzına, amacına ve menfaatler dengesine uygun olduğunu düşündüğümüz bu yöndeki görüşe katılmaktayız. Bu görüşe göre, itirazın hükümden düşürülmesi süresi geçmediği için itiraz bertaraf edilebilirken, haciz talep etme süresinin geçmesi nedeniyle (yenileme talep edilmeden) haciz talep edilemeyecek durumlar olabilir. Bu uyumsuz sonuç, bu görüşe yöneltilen ciddî bir eleştiri olsa dahi, bu ilginç sonucun sebebi kanunî düzenlemeler değil, kanuna aykırı uygulamalardır. Yukarıda değinildiği gibi, kanunun öngördüğü şekilde alacaklı tarafından itirazın tebliği masrafı yatırılır ve icra dairesi tarafından süresinde itiraz tebliğ edilirse böyle bir sorun da yaşanmayacaktır.

Yine bu görüşe yöneltilen eleştirilerden olan itiraz iptal edilerek ödeme emrine geçerlilik kazandırılmasına rağmen, o ödeme emrine göre haciz talep edilemiyor olması şeklinde çelişki yaratıldığı iddiasına da katılamamaktayız. Zira, itirazın iptal edilmesi veya kaldırılması ile ödeme emrine geçerlilik kazandırılması ya da tersi bir şekilde haciz talep etme süresinin dolması nedeniyle ödeme emrinin geçerliliğini yitirmesi gibi bir sonuç doğmamaktadır. Ödeme emrinin geçerli olması, itirazın iptali/kaldırılması ve yenileme talep edilmesi birbirinden farklı hususlardır[56]. Yenileme talep edilmesine rağmen takibin kesinleşmiş olması sonucu değişmemekte; borçlu, yenileme talebine ödeme emrine itiraza benzer bir itirazda bulunamamaktadır. Kaldı ki, kesinleşmiş bir takip için yenileme talep edilmeden haciz talep edilememesi bu kadar uyumsuz bir sonuç olarak kabul edilirse, kesinleşmiş takipler için haciz talep süresi şeklinde bir sürenin de hiç olmaması gerekir. Nasıl ki, borçlu hiç itiraz etmese dahi takibin kesinleşmesine rağmen, haciz talep etme süresi ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl ise, aynı durum itiraz ve itirazın hükümden düşürülmesi hâli için de geçerlidir. Bu nedenle, itirazın iptal edilmesi hâlinde itirazın iptali süresinden

[56] Bu yöndeki görüşlerin İsviçre hukuku etkisi altında olduğu söylenebilir. Zira, İsviçre hukukunda haciz talep etme süresinin geçmesiyle birlikte ödeme emrinin geçerliliğini kaybettiği ve takibin düştüğü kabul edilmektedir (Spühler (n 21) § 21 N 363; Amonn ve Walther (n 21) § 22 N 11). Ancak bu görüşleri, İsviçre hukukunda haciz talep etme süresi sona erdikten sonra aynı takip içinde yenileme talep edilmek suretiyle tekrar haciz talep etme imkânına sahip olunmadığı da dikkate alınarak değerlendirmek gerekmektedir. Bu çerçevede, İsviçre hukukunda, süresinde haciz talep edilmemesi üzerine takip düştüğünden ödeme emri geçerliliğini kaybetmiş kabul edilebilir; ancak, mevcut kanunî düzenlemeler çerçevesinde aynı sonucun Türk hukuku için geçerli olduğu söylenemez.

farklı bir süre olan haciz talep etme süresinin dolması nedeniyle haciz talebinden önce yenileme talebinin tebliğinin gerekli olabilmesi oldukça mümkün ve kabul edilebilir bir durumdur.

C. Çözüm Önerimiz

Mevcut kanunî düzenlemeler karşısında haciz talep etme süresinin hesaplanmasına ilişkin görüşümüz yukarıda belirttiğimiz gibidir. Ancak mevcut durumu iyileştirmenin bir yolu olarak kanunî değişiklik yapılması gerektiğini de itiraf etmek gerekmektedir. Bu amaçla daha önce de kanunî değişiklik önerileri getirilmişse de[57] daha farklı ve daha net bir değişikliğin yerinde olacağı kanaatindeyiz. Takibe itiraz edilip edilmemiş olmasına ve itirazın hükümden düşürülmesi yollarından hangisinin seçildiğine göre farklılaşan bir süre ve hesaplama yöntemindense haciz talep etme hakkının mevcudiyetini esas alan bir düzenleme daha yerinde görünmektedir. Bu amaçla, satış talep etme süresinin kesin haciz tarihinden başlamasına paralel bir şekilde haciz talep etme süresi de takibin kesinleşmesinden itibaren başlamalıdır. Yine genel haciz yoluyla takip haricindeki takiplerde de takibin kesinleşmesini esas alan haciz talep etme süresi, alacaklının haciz talep etmesini engelleyen durumların ortaya çıktığı hâllerde işlememelidir. Böylece, mevcut duruma ve çeşitli görüşlere yöneltilen eleştiriler bertaraf edilerek ne haciz talep hakkı olmadan haciz talep süresinin işlemesi, ne borçlunun itirazı ile alacaklı aleyhine işleyen bir sürenin durması ne de itirazın hükümden düşürülmesine rağmen haciz talep edilememesi gibi durumlarla karşılaşılacaktır.

Bu çerçevede, metni ve kapsamı üzerine farklı yaklaşımlar söz konusu olabilirse de, İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılarak aşağıdaki şekilde bir düzenleme yapılmasının yerinde olacağı söylenebilir:

> *"Haciz talep etme hakkı, süresinde takibe itiraz edilmemesi veya borcun kabul edilmesi ya da itirazın kaldırılması veyahut iptal edilmesi nedeniyle takibin kesinleştiği tarihten itibaren 1 yıl geçmekle düşer. Mahkemece takibin durdurulmasına karar verildiği hâllerde bu kararın kaldırılmasına kadar veya alacaklıyla borçlunun icra dairesinde taksit sözleşmeleri yapmaları hâlinde taksit sözleşmesinin ihlâline kadar geçen zaman hesaba katılmaz."*

Sonuç

Şeklî bir hukuk dalı olarak sürelerin ve hesaplanmasının çok önemli olduğu icra hukukunda, para alacaklarının tahsiline ilişkin icra takiplerinde haciz aşamasına ilişkin sürelerin hesaplanması da ayrı bir önemi haizdir. İcra ve İflâs Kanunu'nun 78. maddesi uyarınca, haciz talep etme süresi ödeme emrinin alacaklıya tebliği ile başlamakta olup istisnaî durma süreleri haricinde 1 yıldır. Bu düzenlemede, her

[57] Bkz. yuk. dn 45.

şeyden önce haciz talep etme süresinin başlangıcı dahi tartışılabilir olup henüz takibin kesinleşmemesi nedeniyle alacaklının haciz talebinin reddedileceği aşamada haciz talep etme süresinin işlemesi eleştiriye açıktır. Ancak, bu süre çoğu zaman kısa olduğundan uygulamada pek sorunla karşılaşılmamaktadır. Diğer yandan, haciz talep etme süresinin son günlerine doğru haciz talebinin yapılabileceği düşünülürse, ödeme emrinin tebliği ile ödeme süresinin geçerek takibin kesinleşmesi arasında geçen takibin çeşidine göre değişen 7-10 günlük süreler daha da önemli bir hâl alacaktır.

Ayrıca Kanun, *itiraz* veya *dava* hâlinde bunların gerçekleşmesinden hükmün kesinleşmesine kadar geçen zaman diliminde haciz talep etme süresinin işlemeyeceğini belirtmekle yetinmiş; takibin durdurulduğu diğer durumlarda (örneğin, İİK m. 22, m. 71, 72, 169/a, 170) haciz talep etme süresinin akıbeti hakkında sessiz kalmıştır. Dahası, Kanun'un haciz talep etme süresinin işlemesini durduran itiraz veya dava ile tam olarak neyi kastettiği konusunda da tereddütler yaşanmış ve çeşitli görüşler ortaya çıkmıştır. Özellikle zaman içinde yapılan değişikliklerle, mehaz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'ndan uzaklaşılarak itirazın iptali ve itirazın kaldırılması için, itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren başlayan süreler kabul edilmesi, tartışmalı durumlara sebep olmuş ve bu sorunlara çözüm arayışı da artmıştır. Zira, takip alacaklısının, haciz talep etme süresinin ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren işlemeye başlaması; ancak, itirazın iptalini veya kaldırılmasını talep etme süresinin itirazın kendisine tebliğinden itibaren başlaması şeklindeki farklılık, uygulamada itirazın takip alacaklısına neredeyse hiç tebliğ edilmemesi şeklindeki kanuna aykırı alışkanlıkla birleşerek hukuken ilginç sonuçların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Böylece alacaklı, ödeme emrinin tebliğinden itibaren somut olaya göre 2 yıl sonra dahi itirazın iptali davası açabilirken (itirazın alacaklıya tebliğ edilmemesi hâlinde), itirazın iptali hâlinde aynı takip içinde haciz talep etme yetkisini kaybetmiş olabilmektedir.

Haciz talep etme süresinin takibe itiraz ve itirazın hükümden düşürülmesi hâllerinde ortaya çıkardığı sorunun temeli, borçlunun itirazının alacaklıya zamanında tebliğ edilmemesidir. Bu noktada, 538 ve 3222 sayılı Kanun değişiklikleriyle yapılmak istenen iyileştirmelerin, çelişkili ve uyumsuz sonuçlara sebep olduğu görülmektedir. Ancak, her şeye rağmen, haciz talep etme süresinin başlangıcı ve hesabında bir değişikliğe gidilmesi gerekliliği de gözardı edilmemelidir. Böyle bir değişiklik özellikle itirazın iptali ve kaldırılması için öngörülen süreler ile de uyum içerisinde olmalıdır. Bu yönde bir kanunî değişiklik yapılıncaya kadar mevcut kanunî düzenlemeleri -sonuçları mantıken tartışılabilir olsa da- uygulamaktan başka çare yoktur. Zira, kanun hükümleri, bazen çok yerinde görünmeyen sonuçlar doğuruyor olsa dahi değiştirilmedikçe yürürlüktedir ve bizatihi daha uygun sonuçlar elde etmek amacıyla gözardı edilemezler. O hâlde, mevcut hükümler çerçevesinde haciz talep etme süresi, alacaklı tarafından itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurulduğu anda duracağından, bu ana kadar 1 yıllık haciz talep etme süresi zaten

dolmuş olabilir. Bu durumda itirazın kaldırılması ve iptalinden sonra haciz talep edebilmek için, Kanun'un 78. maddesinin emredici hükümlerine göre öncelikle yenileme talebinin borçluya tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.
Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.
Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.
Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.
Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Bibliography/Bibliyografya

Amonn K, Walther F, *Grundriss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts* (Stämpfli 2008).

Ansay SŞ, *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri* (5. Baskı, İstiklâl 1960).

Atalı M, Ermenek İ, Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku* (3. Baskı, Yetkin 2020).

Belgesay MR, *İcra ve İflâs Hukuku, C. I* (Marifet 1945).

Berkin NM, *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi* (Filiz 1980).

Bessenich B, 'Art 76 SchKG' in Staehelin A, Bauer T, Staehelin D (eds) *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I* (2. Auflage, Helbing Lichtenhahn 2010).

Çağa T, 'Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair' (1976/3) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 22-31.

Çağa T, 'Yine Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair' (1979/2) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 369-376 (Yine).

Jaeger C, Walder HU, Kull TM, Kottmann M, *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Band I* (4. Auflage, Schulthess Polygraphischer Verlag 1997).

Karslı A, *İcra ve İflas Hukuku* (3. Baskı, Alternatif 2014).

Kren Kostkiewicz J, *Schuldbetreibungs-und Konkurstecht* (2. Auflage, Schulthess 2014).

Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku, C. I* (3. Baskı, Evrim 1988).

Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku, C. II* (3. Baskı, Evrim 1990).

Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı* (2. Baskı, Yetkin 2013).

Kuru B, 'İcra ve İflâs Hukukunda Müddetler' *Prof. Dr. Baki Kuru Makaleler* (Arıkan 2006) 479-494.

Lebrecht AE, 'Art 88 SchKG' in Staehelin A, Bauer T, Staehelin D (eds) *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I* (2. Auflage, Helbing Lichtenhahn 2010).

Lorandi F, *Schuldbetreibung und Konkurs (SchKG)* (3. Auflage, Dike 2017).

Malacrida R, Roesler L, 'Art 76 SchKG' in Hunkeler D (ed) *Kurzkommentar SchKG* (Helbing Lichtenhahn 2009)**.**

Meriç N, 'İcra ve İflas Kanunu'nda Düzenlenen Süreler ve İrade Özerkliği İlkesi Kapsamında İcra İflas Kanunu Madde 20' (2014/Özel Sayı) *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2699-2733.

Muşul T, *İcra ve İflâs Hukuku, Cilt I* (6. Baskı, Adalet 2013).

Muşul T, *İcra ve İflâs Hukuku, Cilt II* (6. Baskı, Adalet 2013).

Olgaç S, *İcra – İflâs, C. I* (Olgaç 1978).

Olgaç S, *İcra – İflâs, C. II* (Olgaç 1978).

Pekcanıtez H, Atalay O, Sungurtekin Özkan M, Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı* (7. Baskı, Oniki Levha 2020).

Postacıoğlu İE, 'İcrada İnkar Tazminatı Üzerine Düşünceler ve Bazı İhtilaflı Noktalar' (1978/4) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 951-970.

Postacıoğlu İE, Altay S, *İcra Hukuku Esasları* (5. Baskı, Vedat 2010).

Spühler K, *Schuldbetreibungs- und Konkursrecht I* (5. Auflage, Schulthess 2011).

Staehelin D, 'Art 79 SchKG' in Staehelin A, Bauer T, Staehelin D (eds) *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I* (2. Auflage, Helbing Lichtenhahn 2010).

Ulukapı Ö, *İcra ve İflâs Hukuku* (6. Baskı, Mimoza 2014).

Umar B, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihî Gelişmesi ve Genel Teorisi* (Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticarî Bilimler Fakültesi Yayınları 1973).

Uyar T, 'Haciz İsteme Hak ve Süresi' (1990/4) *Ankara Barosu Dergisi* 547-560 (Haciz).

Uyar T, 'Haciz İsteme Hakkı (İİK. mad. 78)' (2014/137) *Legal Hukuk Dergisi* 107-127 (Md 78).

Uyar T, 'İcra Hukukunda Süreler' (2004/55) *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 239-260.

Uyar T, 'Takip Hukukunda İtirazın İptali Davası (İİY. m. 67)' (1985/3) *Yargıtay Dergisi* 265-281.

Uyar T, Uyar A, Uyar C, *İcra Hukukunda Haciz* (3. Baskı, Bilge 2016).

Üstündağ S, *İcra Hukukunun Esasları* (8. Baskı, Fakülteler Matbaası 2004).

Vock D, 'Art 79-84 SchKG' in Hunkeler D (ed) *Kurzkommentar SchKG* (Helbing Lichtenhahn 2009).

Vock D, Aepli-Wirz M, 'Art 69-88 SchKG' in Kren Kostkiewicz J, Vock D (eds) *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG* (4. Auflage, Schulthess 2017).

Winkler T, 'Art 88 SchKG' in Hunkeler D (ed) *Kurzkommentar SchKG* (Helbing Lichtenhahn 2009).

Yıldırım MK, Deren-Yıldırım N, *İcra ve İflas Hukuku* (6. Baskı, Beta 2015).

Yılmaz E, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi* (Yetkin 2016).